בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיטַ״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן רי״א | פָּרָשַׁת קֹרַח תשפ״ה

אֲכִילָה

תֹּאכַל! הַשְׁאֵלָה רַק אֵיךְ...

* * *

פַּעַם שָׁאַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ אֶת מו״ר שְׁלִיטַ״א, שְׁאֵלָה שֶׁרַבִּים מִתְחַבְּטִים בָּהּ: ׳מַה נִּקְרֵאת ״תַּאֲוַת־אֲכִילָה״?׳ – הַאִם ״תַּאֲוַת־אֲכִילָה״ הַכַּוָּנָה לְמַעַט בְּאֲכִילָה כַּמָּה שֶׁיְּכוֹלִים?...

מו״ר שְׁלִיטַ״א עָנָה עַל כָּךְ תְּשׁוּבָה בְּהִירָה וְנִפְלָאָה, עַל־פִּי לְמוּדֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הַסּוֹלֶלֶת הַבָּנָה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי מִן הַהֲבָנָה הַפְּשׁוּטָה בָּזֶה:

רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן נא), שֶׁבֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם תַּאֲוֹת כְּלָל, כִּי אֲכִילָה צְרִיכִין לֶאֱכֹל כְּדֵי שֶׁהַגּוּף יִתְקַיֵּם בִּבְרִיאוּת, יְלָדִים צְרִיכִין לְהוֹלִיד כְּדֵי שֶׁיִּתְקַיֵּם הָעוֹלָם, כֶּסֶף צְרִיכִין לְהַשִּׂיג כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת, אִם־כֵּן אֵין שׁוּם תַּאֲוֹת כְּלָל... רַק הָעִקָּר לִזְכוֹת לְדַעַת וּלְשַׂכֵּל אֵיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם כָּל הַצְּרָכִים הַגַּשְׁמִיִּים בִּקְדֻשָּׁה, וְלַעֲשׂוֹת אוֹתָם לְמַעַן תַּכְלִיתָם, וְלֹא לַעֲשׂוֹת מֵהֶם שׁוּם יֵשׁוּת וּמְצִיאוּת בִּפְנֵי עַצְמָם כְּלָל.

וְאֵיךְ זוֹכִים לָזֶה? עַל־יְדֵי הַרְבֵּה תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת! כִּי צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא ״דְּבַר־יוֹם־בְּיוֹמוֹ״, שֶׁיִּזְכֶּה לְקַבֵּל אֶת הַדַּעַת וְהַשֵּׂכֶל הַזֶּה, אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דְּרָכָיו הַגַּשְׁמִיִּים בִּקְדֻשָּׁה, וְלֹא לִהְיוֹת מְכוּרִים אֲלֵיהֶם כְּלָל, אֲבָל בְּלִי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת לֹא יַגִּיעַ לְשׁוּם מָקוֹם, כִּי אֲפִלּוּ אִם יִתְעַנֶּה הָאָדָם וִיסַגֵּף עַצְמוֹ בְּתַעֲנִיּוֹת וְכוּ׳, גַּם לֹא יַעְזֹר לְעַצְמוֹ כְּלוּם, וְזֶה רַק כְּמוֹ שַׂק שֶׁעָשׂוּ בּוֹ חוֹר, שֶׁלְּעֵת עַתָּה הוֹרִיקוּ אֶת הַשַּׂק, אֲבָל הַשַּׂק נִשְׁאַר אוֹתוֹ שַׂק עִם חוֹר, וְלֹא הִשְׁתַּנָּה בְּמְאוּמָה... (עַיֵּן לְקוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן י׳, אוֹת ד); כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים כְּבָר לִמְּדוּ אוֹתָנוּ (קִדּוּשִׁין ל:): ׳אִלְמָלֹא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזְרוֹ לֹא יָכוֹל לוֹ׳; אִם־כֵּן אֵין עֵצָה אַחֶרֶת אֶלָּא רַק לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ הַרְבֵּה עֶזְרָה וְסִיּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא, וְאָז בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן יִזְכֶּה לְהִשְׁתַּלֵּט עַל תַּאֲוֹת גּוּפוֹ וּלְהִתְקַדֵּשׁ בִּקְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה.

וְהִנֵּה בְּעִנְיַן תַּאֲוַת אֲכִילָה, פַּעַם אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁעִקַּר תַּאֲוַת הָאֲכִילָה הוּא ׳פְּרִיבֶּעְנְדִיוְוען אין עֶסְן׳, כְּלוֹמַר: ׳לְבָרֵר וּלְדַקְדֵּק בְּאֹכֶל׳ – מַה טּוֹב וְטָעִים וּמַה לֹּא, הֵינוּ לִהְיוֹת מְפֻנָּק וּלְדַקְדֵּק יוֹתֵר מִדַּי בְּכָל דָּבָר שֶׁאוֹכֵל, כְּגוֹן זֶה שֶׁאוֹמֵר שֶׁרַק חֵלֶק זֶה שֶׁל הָעוֹף הוּא יָכוֹל לֶאֱכֹל, כְּגוֹן הַכְּרָעַיִם, אֲבָל הַכְּנָפַיִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱכֹל... וְאִם מִשֶּׁהוּ יַגִּישׁ לוֹ הַחֵלֶק שֶׁאֵינוֹ אוֹהֵב, יַעֲשֶׂה מִזֶּה עֵסֶק גָּדוֹל בְּלִי בּוּשָׁה כְּלָל... זוֹ נִקְרֵאת ״תַּאֲוַת־אֲכִילָה״! **הִגִּישׁוּ לְךָ חֵלֶק זֶה, סִימָן שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ לֶאֱכֹל וּלְתַקֵּן, וְלָמָּה לְךָ לַעֲשׂוֹת עֵסֶק כְּזֶה מִכָּל פִּרְטֵי הָאֲכִילָה?!...** אוֹ לְמָשָׁל: אֶחָד שֶׁאוֹהֵב בְּשָׂר רַק כְּשֶׁהוּא מְבֻשָּׁל אוֹ צָלוּי בְּיוֹתֵר, וְאִם יַגִּישׁוּ לוֹ בָּשָׂר לֹא כָּל־כָּךְ מְבֻשָּׁל אוֹ צָלוּי, יַחֲזִיר אֶת זֶה בַּחֲזָרָה... אוֹ לְהִפּוּךְ: הוּא אוֹהֵב בָּשָׂר יוֹתֵר ׳נָא׳, וְאִם זֶה יוֹתֵר מִדַּי מְבֻשָּׁל אוֹ צָלוּי, לֹא יִרְצֶה לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ... זוֹ נִקְרֵאת **נִקְרָא ״תַּאֲוַת־אֲכִילָה״!**

וְסִפֵּר מו״ר שְׁלִיטַ״א, שֶׁפַּעַם הִשְׁתַּתֵּף בְּשִׂמְחַת חֲתֻנָּה יוֹקְרָתִית, וְהַמֶּלְצָרִים נָתְנוּ אֶפְשָׁרוּת לְכָל אֶחָד לְהַזְמִין אֶת הַבָּשָׂר בְּאֹפֶן שֶׁהוּא אוֹהֵב אוֹתוֹ, וְהַמֶּלְצַר רָשַׁם עַל פִּנְקָס אֶת הַזְּמָנָה שֶׁל כָּל אֶחָד, וְהָלַךְ לַמִּטְבָּח לְהָבִיא לְכָל אֶחָד כִּרְצוֹנוֹ.

וּבְדִיּוּק בַּשֻּׁלְחָן שָׁיְשַׁבְתִּי - הַמְשִׁיךְ מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א לְסַפֵּר - הַמֶּלְצָר טָעָה בְּהַזְמָנָה שֶׁל אָדָם מְסֻיָּם, וְהוּא לֹא קִבֵּל אֶת הַבָּשָׂר בְּדִיּוּק אֵיךְ שֶׁהוּא אָהַב אוֹתוֹ, וּבְאוֹתוֹ רֶגַע עָלְתָה חֲמָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אֶחָד, וְהֵחֵל לִצְעֹק: **״אֲנִי אוֹרֵחַ מְכֻבָּד כְּמוֹ כֻּלָּם, וְ׳לִי׳ נוֹתְנִים כָּזֹאת מָנָה? !״...** וּמַמָּשׁ בְּלִי בּוּשָׁה עָשָׂה ׳בָּלָגָן׳ שֶׁלֹּם מֵחֲמַת שֶׁלֹּא קִבֵּל בְּדִיּוּק אֶת הַמָּנָה שֶׁהִזְמִין...

דְּבָרִים כְּגוֹן אֵלּוּ נִקְרָאִים נִקְרָא **״תַּאֲוַת־אֲכִילָה״**, וְזֶה נִקְרָא ׳**פְּרִיבֶּענְדִיוֶוען אִין עֶסִין**׳ - לַעֲשׂוֹת ״עֵסֶק״ מֵהָאֹכֶל, וִירֵא שָׁמַיִם אַף פַּעַם לֹא יַעֲשֶׂה עֵסֶק מִדְּבָרִים כָּאֵלּוּ, רַק יֹאכַל מַה שֶּׁמְּבִיאִין לוֹ - אִם זֶה טָרִי וּבָרִיא, וְלֹא יַעֲשֶׂה שׁוּם מְצִיאוּת מִן הָאֹכֶל כְּלָל!

וּבְעִנְיָן זֶה סִפֵּר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁפַּעַם הִגִּיעַ **הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי לֵוִי יִצְחָק מִבַּארְדִּיטְשׁוֹב זי״ע**, לְאֵיזוֹ אַכְסַנְיָא שֶׁהָיָה **הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי בָּרוּךְ מִמֶּעזְ׳בּוּז׳ זי״ע** מִתְאַכְסֵן בָּהּ, וּבִקֵּשׁ הָרַבִּי מִבַּארְדִּיטְשׁוֹב רְשׁוּת מֵהָרַבִּי רַבִּי בָּרוּךְ לִסְעֹד עִמּוֹ בְּיַחַד בִּסְעֻדָּתוֹ, וּבְתִחִלָּה סֵרַב הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִבַּארְדִּיטְשׁוֹב, שֶׁלִּפְעָמִים הָיָה נִכְנָס לְתוֹךְ דְּבֵקוּת וְהִתְלַהֲבוּת עֲצוּמָה בְּאֶמְצַע הַסְּעֻדָּה, וְהָיָה יָכוֹל לְקַפֵּץ מִמְּקוֹמוֹ מֵרֹב הִתְלַהֲבוּת, וְגַם לִפְעָמִים לַהֲפֹךְ אֶת הַשֻּׁלְחָן וְכוּ׳... וְהָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי בָּרוּךְ הָיָה אִישׁ שָׁקֵט וְשָׁלֵו, וְהָיָה מַקְפִּיד קֶצֶת עַל הַנְּהָגוֹת כָּאֵלּוּ. אַךְ הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִבַּארְדִּיטְשׁוֹב לֹא וִתֵּר, וְהִבְטִיחַ לוֹ שֶׁיֵּשֵׁב בְּשֶׁקֶט, וְלֹא תִּהְיֶה שׁוּם הַפְרָעָה, רַק שֶׁיִּתֵּן לוֹ רְשׁוּת לָשֶׁבֶת עִמּוֹ יַחַד בִּסְעֻדָּתוֹ, וְעַל־כֵּן הִסְכִּים הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי בָּרוּךְ שֶׁיִּצְטָרֵף לַסְּעֻדָּה, וְכָךְ נֶעֶרְכָה הַסְּעֻדָּה בְּשֶׁקֶט וּבְמְתִינוּת גְּדוֹלָה.

בְּאֶמְצַע הַסְּעֻדָּה, הִגִּיעַ הַבַּעַל־הַבַּיִת לְהַגִּישׁ אֵיזֶה מִינֵי אֹכֶל לְהַמְּסֻבִּים, וְנִגַּשׁ אֶל הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִבַּארְדִּיטְשׁוֹב וְשָׁאַל אוֹתוֹ בִּתְמִימוּת: **׳רַבִּי, הַאִם אַתֶּם אוֹהֲבִים כְּרוּב?׳** וּפִתְאוֹם נִכְנָס הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִבַּארְדִּיטְשׁוֹב לְתוֹךְ הִתְלַהֲבוּת עֲצוּמָה וְהִתְחִיל לִצְעֹק בְּקוֹל גָּדוֹל וּבְאֵשׁ קֹדֶשׁ: **׳הַאִם אֲנִי אוֹהֵב כְּרוּב? !... כְּרוּב אֲנִי אוֹהֵב? ! אֲנִי אוֹהֵב אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ! אֲנִי אוֹהֵב אֶת הַבּוֹרֵא כָּל הָעוֹלָמִים!׳**... וְנִכְנַס לְהִתְלַהֲבוּת כָּזֹאת עַד שֶׁהָפַךְ אֶת הַשֻּׁלְחָן מֵרֹב הִתְלַהֲבוּתוֹ כְּדַרְכּוֹ בַּקֹּדֶשׁ... וְהָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי בָּרוּךְ זי״ע עָנָה וְאָמַר: ״יָדַעְתִּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם עִצָּם הִתְלַהֲבוּתוֹ בְּדִבֵּקוּת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן סֵרַבְתִּי בַּתְּחִלָּה, וְאָכֵן צָדַקְתִּי׳...

הֲרֵי רוֹאִים אֵיךְ צַדִּיקִים הִסְתַּכְּלוּ עַל עִנְיַן אֲכִילָה, וְלֹא הָיָה אֲצָלָם מֻשָּׂג **׳אֲנִי אוֹהֵב מַאֲכָל כְּזֶה׳, ׳אֲנִי אוֹהֵב סוּג הֲכָנַת אֲכִילָה כָּזֹאת׳**, אֶלָּא אֲצָלָם הָיָה אַהֲבַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הָעִקָּר, וּמַה שֶּׁמַּגִּישִׁים לָהֶם הָיוּ אוֹכְלִים בְּקֶדֶשׁ וּבִדְבֵקוּת גְּדוֹלָה.

וְאָמַר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁיֵּשׁ עוֹד שִׂיחָה מֵרַבֵּנוּ זַ״ל מֵעִנְיַן **קְדֻשַּׁת הָאֲכִילָה** (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תקטו), שֶׁעִקַּר עֲבוֹדַת הָאֲכִילָה הוּא לֶאֱכֹל סְעֻדָּתוֹ כְּאִלּוּ אִישׁ מְכֻבָּד יוֹשֵׁב אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן, שֶׁבְּוַדַּאי אָז הָאָדָם מִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֵסֶק מִן הָאֲכִילָה, וְגַם אוֹכֵל עִם מְתִינוּת וְדֶרֶךְ־אֶרֶץ גְּדוֹלָה, לֹא כְּדֶרֶךְ רַעֲבָתָן וְגַרְגְּרָן שֶׁטּוֹרֵף וְחוֹטֵף כָּל מַה שֶּׁעֵינָיו רוֹאוֹת וּמַכְנִיס בְּתוֹךְ פִּיו, וּמוֹהֲרָא״שׁ הַקָּדוֹשׁ הָיָה רָגִיל לוֹמַר, שֶׁאָדָם שֶׁאוֹכֵל עִם דֶּרֶךְ־אֶרֶץ וּמְתִינוּת גְּדוֹלָה, אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱכֹל אֶת כָּל הַלְוָיָתָן עִם שׁוֹר הַבּוֹר בְּיַחַד, וְאַף־אֶחָד לֹא יָשִׂים לֵב כַּמָּה הוּא אָכַל... מַה־שֶּׁאֵין־כֵּן רַעֲבָתָן וְגַרְגְּרָן, יָכוֹל לֶאֱכֹל דָּבָר קָטָן מְאֹד, אֲבָל הוּא מְבֻזֶּה בְּעֵינֵי כֻּלָּם, כִּי אוֹכֵל עִם כָּזוֹ רַעֲבָתָנוּת, שֶׁזֶּה לְבוּשָׁה וּלְחֻרְפָּה בְּעֵינֵי כָּל רוֹאָיו!

וְהוֹסִיף מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א וְאָמַר, שֶׁשִּׂיחָה זוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא זֹהַר־הַקָּדוֹשׁ מִפְּרֹשׁ (פִּנְחָס רמה: בְּרֵעָיָא מְהֵימְנָא), שֶׁאֶחָד מִתִּקּוּנֵי הַשֻּׁלְחָן הוּא ׳**לְתַקָּנָא פִּתּוֹרָא כְּמַאן דְּאָכִיל קַמֵּי מַלְכָּא**׳ [לְתַקֵּן הַשֻּׁלְחָן כְּאִלּוּ אוֹכֵל לִפְנֵי מֶלֶךְ] **הֲדָא הוּא דִּכְתִיב: זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה׳**, עַיֵּן שָׁם; הֲרֵי זֶהוּ שֻׁלְחָן קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, שֶׁאוֹכֵל כְּמִי שֶׁיּוֹשֵׁב לִפְנֵי מֶלֶךְ.

וְרָמַז מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א שִׂיחָה זוֹ גַּם בְּדִבְרֵי הַגְּמָרָא (שַׁבָּת קכט.), שֶׁאָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לַאֲנָשִׁים שֶׁהִקִּיזוּ דָּם, וְהָיוּ צְרִיכִים לֶאֱכֹל מִיָּד אַחַר־כָּךְ סְעֻדָּה טוֹבָה כְּדֵי לְהָשִׁיב אֶת נַפְשָׁם: ׳**בְּמָטוּתָא מִינַּיְיכוּ בְּיוֹמָא דְּהַקָּזָה אִמְרוּ לְבֵיתַיְיכוּ נַחְמָן אִקְלַע לְגַבַּן**׳ [בְּבַקָּשָׁה מִמְּכֶם, בְּיוֹם הַקָּזָה תֹּאמְרוּ לְנְשׁוֹתֵיכֶם שֶׁנַּחְמָן מַגִּיעַ לִסְעֹד אֶצְלְכֶם]; וּבְפַשְׁטוּת הַכַּוָּנָה שֶׁמִּיָּד שֶׁיֹּאמְרוּ בְּבֵיתָם כֵּן, בְּוַדַּאי הַנָּשִׁים יָכִינוּ סְעֻדָּה מְכֻבֶּדֶת לִכְבוֹד רַב נַחְמָן, אֲבָל הָרָמֵז לְעִנְיָנֵינוּ הוּא, שֶׁיֹּאמְרוּ בַּבַּיִת שֶׁיָּכִינוּ סְעֻדָּה וִידַמּוּ לְעַצְמָם כְּאִלּוּ רַב נַחְמָן יַגִּיעַ וְיֵשֵׁב שָׁם, וְאָז בְּוַדַּאי כָּל הַסְּעֻדָּה תִּהְיֶה עִם דֶּרֶךְ־אֶרֶץ אַחֶרֶת לְגַמְרֵי... [וְהִמְתִּיק מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁאִם נָשִׂים לֵב, בַּעַל־הַמַּאֲמָר הַלָּז הוּא ׳רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק׳ דַּיְקָא, וּפַעַם אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁשְּׁמוֹ מֹרֶמֶז בִּשְׁמוֹ שֶׁל הָאָמוֹרָא הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה כַּיָּדוּעַ].

סִכֵּם מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א תְּשׁוּבָתוֹ הַבְּהִירָה וְהַנִּפְלָאָה, וְעָנָה וְאָמַר: **מֵרַבֵּנוּ זַ״ל אֲנַחְנוּ זוֹכִים לְקַבֵּל לְמוּדִים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי מַה נִּקְרָאת ״תַּאֲוַת־אֲכִילָה״, וְאֵיךְ לְהִתְגַּבֵּר עַל תַּאֲוַת הָאֲכִילָה, וְאַשְׁרֵי הַהוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַצַּדִּיקִים בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וּמְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל קְדֻשַּׁת הָאֲכִילָה, וְלֶאֱכֹל עִם דֶּרֶךְ־אֶרֶץ גָּדוֹל, וְאָז יִתְוַדַּע לוֹ שֶׁבֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם תַּאֲוַת אֲכִילָה כְּלָל, רַק** (מִשְׁלֵי יג, כה): **״צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ״!**